

«БЕКІТЕМІН»

**Қазақстан Республикасы
Туризм және спорт министрлігінің
Спорт және дене шынықтыру істері
комитетінің
торағасы**

_____ **Р.Б. Есеналин**

«5» қазтар 2026 ж.

«КЕЛІСІЛДІ»

**«Қазақстандық Гандбол Спорт
Федерацияларының Қауымдастығы»
Қауымдастық нысанындағы заңды тұлғалар
және жеке кәсіпкердің бірлестігінің президенті**

_____ **Г.И. Турлыханова**

«5» қазтар 2026 ж.

**2026 жылға арналған
Қол добынан ересектер арасындағы республикалық жарыстарды өткізу
ЕРЕЖЕСІ**

I. Спорттық жарыстардың атауы, спорттық жарыстың өткізілу жүйесі, спорттық жарыстың өткізілу орны мен күші, спорттық жарыстарға қатысушылардың келу және қайту күндері

	Спорттық шаралардың атауы	Бұқаралық спорттық іс-шараларды өткізу күні мен орны
1.	Супер және Жоғарғы лигалардың ерлер командалары арасындағы XXXIV Қазақстан Республикасының чемпионаты (4-кезең)	мамыр/маусым Шымкент қ./Ақтөбе қ.
2.	Супер (5-кезең) және Жоғарғы (4-кезең) лигалардың әйелдер командалары арасындағы XXXIV Қазақстан Республикасының чемпионаты	маусым/шілде Түркістан қ./Шымкент қ.

1.2. Чемпионатты өткізу құқығы

Чемпионатты өткізу Қазақстан Республикасының «Дене шынықтыру және спорт туралы» 2014 жылғы 3 шілдедегі № 228-V ЗРК Заңына сәйкес «Қазақстандық Гандбол Спорт Федерацияларының Қауымдастығы» Қауымдастық нысанындағы заңды тұлғалар және жеке кәсіпкердің бірлестігінің (әрі қарай ҚҒСФҚ немесе Қауымдастық) айрықша құқығы болып табылады.

1.3. Чемпионатты өткізу ережелері

1.3.1. Чемпионат томендегі талаптарға сәйкес өткізіледі:

2016 жылы Халықаралық гандбол федерациясы (бұдан әрі – ХГФ) қабылдаған гандбол бойынша ресми халықаралық жарыс ережелеріне (бұдан әрі – Ережелер) сәйкес, Ережелерге енгізілген барлық ресми өзгерістер, нақтылаулар, толықтырулар және жекелеген баптар бойынша түсіндірмелер ескеріле отырып, Қауымдастығы -ның Атқарушы комитеті бекіткен тәртіпте өтеді;

1.3.2. Қауымдастығы -ның атқарушы комиссиясы шешімі негізінде осы құжаттың ажырамас бөлігі болып табылатын Қазақстан Республикасының 2025–2028 жылдарға арналған гандбол бойынша Чемпионатының жарыстар Регламентіне және оның қосымшаларына сәйкес Ереже/Регламентке кез келген уақытта өзгерістер мен толықтырулар енгізілуі мүмкін.

1.4. Чемпионаттың қатысушылары

1.4.1. Чемпионаттың қатысушылары Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес заңды тұлға мәртебесіне ие Клубтар/Командалар, сондай-ақ Қауымдастығы -мен шарт жасасқан Клубтар/Командалар бола алады.

Қауымдастығының атқару комиссиясы талаптары мен шешімдерін орындауға міндеттенетін.

1.4.2. Клубы/Команда Чемпионат үшін бастапқы жарналарды уақтылы төлейтін және Ереже (Регламент) Регламентінің 2025–2028 жылдарға арналған Қазақстан Республикасының Чемпионатының гандбол бойынша жарыстар Регламенті талаптарына және Қауымдастығының атқару комитетінің шешімдеріне сәйкес өзге де төлемдерді жүзеге асыруы тиіс.

1.4.3 Аталған талаптар уақтылы орындалмаған жағдайда, Қауымдастығы -ның Клубтар/Командалар Қазақстан Республикасының Чемпионатына қатыстыруға жол бермеуге және бұрын жинаған ұпайларын жоюға құқылы.

Чемпионатқа қатысушылардың құрамын Қауымдастығының атқарушы комитеті бекітеді.

1.4.4. Егер Клуб/Команда Чемпионат басталғанға дейін немесе оның өту барысында қандай да бір себептерге байланысты (форс-мажорлық жағдайлар салдарынан қатысудан бас тарту) Чемпионатқа қатыса алмаса, онда бұл құқық іріктеу нәтижелері бойынша келесі тұрған командаға беріледі.

1.4.5. Кезекті чемпионатқа қатысу туралы жазбаша растау немесе жазбаша өтініш жарыстарды ұйымдастыру және өткізу жөніндегі өтінішті Қауымдастығы-на тапсырылуы тиіс.

1.4.6. Клубтар/Командалар Қауымдастықтың Регламентінің 2025–2028 жылдарға арналған Қазақстан Республикасының Чемпионатының гандбол бойынша жарыстар Регламенті және Гандболшылардың спорттық ұйымдар арасындағы ауысу регламенті (халықаралық ауысулар мен қаралымдарды қоса алғанда), барлық ережелерін, талаптарын және тармақтарын сақтауға әрі орындауға міндетті.

1.5. Чемпионатқа қатысуға жіберілу шарттары

1.5.1. Клубтар/Командалар Қауымдастың алдындағы барлық міндеттемелерін орындағаннан кейін ғана Чемпионатқа қатысуға жіберіледі,

1.5.2. Күжаттарды тапсыру кезінде Қауымдастықтың алдында қаржылық қарызы болмауы тиіс.

1.5.3. Чемпионатқа қатысу үшін жарнаны толеу, сондай-ақ қатаң сақтау.

1. 2025–2028 жылдарға арналған Қазақстан Республикасының гандбол бойынша Чемпионатының жарыстар Регламенті.
2. Спорттық ұйымдар арасындағы гандболшылардың ауысу регламенті, халықаралық ауысулар мен қаралымдарды қоса алғанда.

1.5.4. Аталған талаптар орындалмаған жағдайда Қауымдастығының Қазақстан Республикасы Чемпионатына клуб/команданы қатыстырудан бас тартуға құқылы.

1.5.5. Қазақстан Республикасының Чемпионатына қатысатын Жоғарғы лига командалары, яғни Алматы, Шымкент, Астана қалаларының, облыстардың, спорт клубтарының, БЖСМ(Балалар-жасөспірімдер спорт мектебі), МБЖСМ (Мамандандырылған балалар-жасөспірімдер спорт мектебі), ОРМБЖМ

(Олимпиадалық резервтің мамандандырылған балалар-жасөспірімдер мектебі), МОРБЖСМ (Мамандандырылған Олимпиадалық резервтің балалар-жасөспірімдер спорт мектебі) және ЖШСМ (Жоғары спорт шеберлігі мектебі), сондай-ақ республикалық және қалалық спортқа бейімделген мамандандырылған мектеп-интернаттардың құрама командалары бастапқы (мақсатты) жарналарды төлеуге міндетті, Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2020 жылғы 24 сәуірдегі № 100 бұйрығына сәйкес.

Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2020 жылғы 24 сәуірдегі № 100 бұйрығымен бекітілген.

2-тарау. Республикалық және жергілікті бюджеттен қаржыландырылатын дене шынықтыру-спорт ұйымдарының оқу-жаттығу жиындарына, сондай-ақ спорттық іс-шараларға болінетін қаржыларды пайдалану тәртібі.

1.6. Қауымдастығы-ның құқықтары.

Чемпионатты өткізу барысында әрбір Клуб/Команда Қауымдастықтың төмендегі айрықша құқықтарын мойындайды.

1.6.1. Қазақстан Республикасының аумағында Қауымдастықтың камқорлығымен өткізілетін Чемпионат ойындарын, сондай-ақ гандбол бойынша өзге де жарыстар мен іс-шараларды теледидар арқылы трансляциялау құқығы.

1.6.2. Қауымдастықтың логотиптеріне, рәміздеріне, ресми ұрандары мен атауларына, тауарлық белгілері мен сауда маркаларына қатысты маркетингтік және лицензиялық құқықтар дайындайтын полиграфиялық, кәдесыйлық және өзге де өнімдерде жарнама орналастыру құқығы;

1.6.3. Чемпионат ойындарын бейнелейтін теледидарлық, бейне және фотоматериалдарды, соның ішінде ойыншылардың бейнелерін пайдалану құқығы. Бұл құқық Клубтардың өздерінің үй матчтарына қатысты осындай материалдарды пайдалану құқықтарын шектемейді.

II. Қатысушы ұйымдар, жарысқа қатысушылардың сандық құрамы

2.1. Қауымдастықтың алдында қаржылық шарттарды орындаған және жарысқа рұқсат алған клубтар/командалар жарыстарға өткізіледі.

2.1.1. Жас шектеулері:

2.1.2. Суперлига – 16 жастан бастап, 16 жастан бастап кәмелетке толмаған ойыншының екі ата-анасының немесе басқа заңды өкілдерінің нотариалды рұхсатымен берілуі міндетті.

2.1.3. Жоғарғы лига – 16 жастан 23 жасқа дейін, кәмелетке толмаған ойыншы тек екі ата-анасының немесе басқа заңды өкілінің нотариалды рұхсатымен ғана қатыса алады.

2.1.4. Кубоктар – жас шектеуі жоқ.

2.2 18-ден 16-ға дейін жасы кіші ойыншыларға медициналық мекемеден тиісті анықтама болу тиісті, жарысқа қатысуға рұқсат беріледі.

2.3. Чемпионаттарға Қазақстан Республикасының азаматтары болып табылатын және тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктерден келген спортшылар қатысады.

Қазақстан Республикасының азаматтары болып табылатын спортшылар, сондай-ақ ата-аналарының (занды өкілдерінің) Қазақстан Республикасында тұруға жарамды рұқсаты бар спортшылар жарысқа қатыса алады. Аталған спортшылар осы Ережеде белгіленген барлық талаптарды сақтаған жағдайда ойындарға жалпы негізде жіберіледі

(Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2014 жылғы 4 қарашадағы № 74 бұйрығымен бекітілген, Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрінің 2024 жылғы 9 қаңтардағы № 9 бұйрығына қосымшаға сәйкес)

2.4. Чемпионаттың толық өтуіне арналған жеке өтінім парағына – 28 спортшы және 7 ресми тұлға. (жаттықтырушы, жаттықтырушының көмекшісі, дәрігер/массажист, ресми өкіл, қақпашылар жаттықтырушысы, бір жұп төреші)

2.5. Чемпионат ойындарына арналған техникалық өтінімде команда құрамы 18 спортшы және 7 ресми тұлға (жаттықтырушы, жаттықтырушының көмекшісі, дәрігер/массажист, ресми өкіл, қақпашылар жаттықтырушысы, бір жұп төреші);

2.6. Әрбір ойынды өткізу үшін келесі құрамда **10 төреші қызмет атқарады**: бас төреші, бас хатшы, 2 алаң төрешісі, хатшы төреші, табло операторы, хабарлаушы төреші, техникалық төрепкі комиссиясы өкілдері (ТТК) және бір жұп резерв төрешілері.

2.7 Әрбір Клуб/Команда Қазақстан Республикасының Чемпионатына бір жұп төрешіні алып келуге міндетті, Қауымдастығы-ның регламентке сәйкес Регламентінің 2025–2028 жылдарға арналған Қазақстан Республикасының Чемпионатының гандбол бойынша жарыстар Регламенті.

III. Медициналық-санитарлық және допингке қарсы қамтамасыз ету

3.1. Чемпионаттарды өткізуші тарап қатысушыларға медициналық қызмет көрсетуді міндетті түрде қамтамасыз етеді.

3.2. Жарысты ұйымдастырушы болып табылатын клуб/команда ойындар кезінде (ойын барысында) спорттық медицина дәрігерінің тұрақты түрде болуын қамтамасыз етуге міндетті.

3.3. Барлық жас санаттары бойынша өткізілетін республикалық жарыстарда спортшылар Дүниежүзілік антидопингтік агенттіктің (ДАА/WADA) нормаларына сәйкес допингтік бақылаудан өтуі мүмкін.

Барлық спортшылар ДАА (WADA) Антидопинг кодексінің талаптарын сақтауға міндетті.

ДАА (WADA) Антидопинг кодексінің талаптарын бұзған, допинг сынағынан бас тартқан немесе допингтік бақылауға келмеген спортшыларға Кодекстің нормаларына сәйкес санкциялар қолданылады (спортшыны толық шеттетуді қоса алғанда).

3.4. Команда ойыншылары ойын маусымында турғылықты жері бойынша екі рет диспансерлік бахлаудан өтуге міндеті.

IV. Спорттық жарысқа қатысу үшін өтінімдер берудің тәртібі мен мерзімі, қаржыландыру шарттары,

4.1. Әрбір команда мандаттық комиссияның отырысына (бас төреші, бас хатшы, Спорт және дене шынықтыру істері комитетінің өкілі немесе ұлттық/жергілікті федерация және техникалық төреші комиссиясы) өкілдері қатысуымен белгіленген үлгідегі өтінімді ұсынады. Өтінімде томендегілер көрсетіледі:

4.1.1. Спортшының толық аты-жөні 18 спортшы, тізімінде 3 шет ел ойыншыға дейін тіркеуге болады.

4.1.2. Төлқұжат, туған күні, азаматтығы, клубы, спорттық разрядтар мен атақтары, ойын нөмірі, спортпен шұғылдану отілі, алаңдағы орны, бойы, салмағы, Төлқұжат нөмірі (берілген күні және жарамдылық мерзімі) .

4.1.3. Жарысқа қатысуға дәрігердің рұқсаты (әрбір спортшының тегі жанында дәрігердің қолы және жеке мөрі қойылып, медициналық мекеменің мөрімен расталуы тиіс)

4.1.4. Әр команда чемпионатқа қатысуы үшін толық құжаттарын жеке өтінім парағын екі дана түпнұсқасы болуы тиіс (ЖӨП) жарыстың белгіленген күнінен 20-күн алдын Қауымдастығының ресми поштасына info@kz-handball.kz жіберілуі тиіс.

Өтінім спорттық ұйымның мөрімен және басшысының қолымен расталуы тиіс. Сонымен қатар, әр команда белгіленген тәртіпке сәйкес техникалық өтінім тапсырады.

4.2. Чемпионатты өткізуні тарап төмендегідей шығындарды қамтамасыз етеді және көтереді.

4.2.1. Жарысты сапалы өткізуге байланысты ұйымдастырушылар келесі шығындарды өз есебінен көтереді.

1. Ойын залының жалға алынуы;
2. Қатысушыларға, төрешілер мен өкілдерге арналған автокөлік қызметі (теміржол вокзалы/әуежайдан жарыс өтетін орынға дейін және кері бағытта трансфер).
3. Жарыс өтетін орындарды дайындау.
4. Медициналық қызмет көрсету.
5. Жарыс өтетін орындардың қауіпсіздігін полиция органдарымен бірлесін қамтамасыз ету.
6. Жарыстардың есептік құжаттарын дайындауға арналған ұйымдастыру техникасы (принтері мен компьютер);
7. Командалық тайм-ауттарға арналған алты жасыл карточка: әр командаға нөмірлері 1, 2 және 3 болатын үш карточкадан;
8. Ескертуге арналған карточкалардың (сары), дисквалификация карточкаларының (қызыл) және карточкалардың (көк) екі жиынтығы;
9. Қосалқы электрондық сағат;
10. Қосалқы электрондық сағат, екі бақылау секундомері;

11. Командалардың ресми тұлғаларын сәйкестендіру белгілері (А, В, С, D, E, F, G, H)
 12. Әрбір клуб/команда Қазақстан Республикасының Чемпионаты матчтарын бейнетаспаға түсіру және трансляциялау үшін бейнеоператорды камтамасыз етуге міндетті.
 13. Төрешілер-секретарьлар бригадасына арналған үстел ойын залына гандбол ережелерінің талаптарына сәйкес орнатылуы тиіс.
 14. Егер бұл талап бұзылса, төреші-инспектор оны өз баяндамасында көрсетеді, ал осы Регламент Регламентінің 2025–2028 жылдарға арналған Қазақстан Республикасының Чемпионатының гандбол бойынша жарыстар Регламенті талаптарының бұзылуы үшін ұйымдастырушы клуб/команда жазалануға тиіс.
- 4.3. Командаларды жіберуші ұйымдар келесі шығындарды өз есебінен котереді:**
- 4.3.1. Жол ақысы, тәуліктік шығындар, команда мүшелерінің тамақтануы мен тұруы.**
- 4.4. Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі Спорт және дене шынықтыру істері комитетінің «Дене шынықтыру және спорт бойынша республикалық оқу-әдістемелік және талдау орталығы» РМҚК жарыстарды ұйымдастыру және өткізу бойынша шығындар котереді: төрешілердің еңбекақысы, сондай-ақ марапаттау өнімдері (дипломдар, медальдар, кубоктар) камтамасыз етіледі.**

Қазақстан Республикасы Туризм және Спорт министрлігі Спорт және дене шынықтыру істері комитетінің «Спортты дамыту дирекциясы» РМҚК есебінен: мемлекеттік жаттықтырушының, бас жаттықтырушының, кеңесші жаттықтырушының, аға жаттықтырушының және ұлттық команданың бастығы іссапар шығындары.

V. спорттық жарыстың чемпиондары мен жүлдегерлерді марапаттау тәртібі

5.1. Қазақстан Республикасы чемпионатының жеңімпаз және жүлдегер командалары Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі Спорт және дене шынықтыру істері комитетінің тиісті дәрежедегі кубоктары мен дипломдарымен марапатталады.

5.2. Жүлдегер командалардың ойыншылары Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі Спорт және дене шынықтыру істері комитетінің медальдары мен дипломдарымен марапатталады. Жеңімпаз командалардың жаттықтырушылары қаржыландырудың қолжетімділігіне байланысты комитеттің дипломдарымен марапатталады.

5.3. Марапаттар чемпионат жеңімпаздары мен жүлдегер командалардың 18 ойыншысына және де 2 жаттықтырушыға беріледі.

VI. Наразылық көрсету тәртібі және оны қарау

6.1. Наразылық ойын барысында Ойын ережелерін және (немесе) Жарыс регламентін сақтамау фактілері бойынша беріледі. Наразылық беру фактісі матч хаттамасында көрсетіледі. Наразылық белгіленген үлгіде чемпионаттың бас төрешісіне ұсынылады және ойын аяқталғаннан кейін чемпионаттың тәртіптік комиссиясымен қаралады.

6.1.1. Наразылық ойын хаттамасы қоса тіркеле отырып, жарыс аяқталғаннан кейін 60 минут ішінде команданың ресми өкілімен беріледі.

6.1.2. Наразылықты чемпионаттың тәртіптік комиссиясы қарайды, оның құрамына:

1. чемпионаттың бас төрешісі – комиссия төрағасы;
2. чемпионаттың бас хатшысы;
3. ұлттық/жергілікті федерация өкілі немесе техникалық комиссиясының өкілдері (бұдан әрі-ТТК)

6.1.3. Тәртіптік комиссияның шешімі көпшілік дауыспен қабылданады. Дауыстар саны тең болған жағдайда төрағаның дауысы шешуші болып табылады. Комиссияның шешімі жазбаша түрде наразылық білдірген команданың ресми өкіліне комиссия отырысы аяқталғаннан кейін 1 сағат ішінде беріледі.

6.1.4. Тәртіптік комиссияның шешіміне апелляция беруге жол беріледі. Апелляция жазбаша түрде жарысты ұйымдастыру комитетіне келесі күні ұсынылады.

6.1.5. Апелляциялық комиссияның шешімі 1 ай мерзімде қабылданады және түпкілікті болып табылады, қайта қарауға жатпайды.

Наразылықтар

6.2. Наразылықтар

Наразылықтар қабылданбайды:

1. Төрешілерді тағайындауға қатысты;
2. Ойын кестесіне қатысты;
3. Гандбол ережелері бойынша төрешінің шешіміне қатысты;
4. Наразылықты тапсыру рәсімін бұзған жағдайда.

6.3. Наразылық тапсыру рәсімі

Тек команданың ресми өкілі матч аяқталған соң дереу төреші-инспекторға ауызша түрде наразылықты тапсыруға құқылы.

Егер команданың ресми өкілі дисквалификацияланған болса, онда наразылық туралы отінішті және сам назарылықты дисквалификацияланбаған команданың ресми өкілдерінің бірі тапсырады.

Өтініш түскеннен кейін төреші-инспектор (төреші-секретарь) матч хаттамасының ескертулер бағанында келесі жазбаны жасайды:
«Команда (толық аталуы) наразылық тапсыру туралы өтініш берді».

Егер бір сағат ішінде берілмесе, төреші-инспектор хаттаманың ескертулер бағанына келесі жазбаны енгізеді:

«Наразылық берілген жоқ».

Төреші-инспектор өзінің қолын қояды.

Наразылықтар матч аяқталған соң бір сағат ішінде жазбаша түрде төреші-инспекторға тапсырылады (соңғы сигнал уакыты есепке алынады).

Наразылыққа ойынның бейнежазбасы қосылады.

Тек осы талаптар орындалған жағдайда төреші-инспектор матч хаттамасының ескертулер бағанына келесі жазбаны енгізеді:

«Наразылық қарсы берілді, ойынның бейнежазбасы ұсынылды» деп жазылады және төреші-инспектор өз қолымен растайды. Ойынның бейнежазбасы үзіліссіз болуы керек (барлық 60 минут), анық және даулы ойын сәттерінің бүкіл аумағын қамтуы тиіс.

